

Policydokument – Kosmetisk behandling i allmenntannlege og odontologi

Kosmetisk behandling, uten medisinsk eller odontologisk indikasjon, er ikke forenlig med god, profesjonell praksis og bør ikke tilbys av allmenntannleger eller tannleger.

Kosmetisk behandling bidrar til å endre en persons utseende basert på oppfatninger om hva som er normalt eller attraktivt. Behandlingen retter seg mot mennesker som i utgangspunktet er friske. *Kosmetisk behandling* kalles også estetisk medisin eller estetisk behandling. Kosmetisk behandling skiller seg tydelig fra det tradisjonelle målet for medisinsk og odontologisk behandling ved at man ikke behandler syke, men bidrar til et ønske om perfektionering hos friske mennesker etter gitte idealer.

Tilgjengeligheten har økt, blant annet på grunn av ny teknologi. Kosmetisk behandling kan tilbys både innen allmenntannlege og odontologi. Dette gjelder for eksempel injeksjon med botulinumtoksin og dermale “fillers”, laser- og lysbehandlinger, og tann- og hudblekingsbehandlinger.

Ettersom kosmetisk behandling sikter seg inn mot friske mennesker, er det ingen åpenbar medisinsk eller odontologisk indikasjon for, eller gevinst ved, slik behandling. Imidlertid kan behandlingen medføre bivirkninger og potensiell skade.

Kosmetisk behandling kan endre oppfatningen av hva som er et normalt eller ideelt utseende og heve listen for hva som er «bra nok». Mens helsepersonell forsøker å trygge mennesker i ulike situasjoner, er kosmetisk behandling med på å endre aksepten for hva som er normalt. Dersom helsepersonell tilbyr en behandling som kan endre utseendet til et friskt menneske, er det en bekreftelse på at behandlingen er medisinsk nødvendig. Legen eller tannlegen sier dermed implisitt at utseendet til mennesket, slik det er, ikke er godt nok. Å møte et menneske på denne måten kan bidra til økt press på å oppnå et visst estetisk ideal, det bidrar til mer oppmerksomhet om utseende og kan føre til økt bekymring. På denne måten kan det bidra til å skape uhelse. Det at idealene endrer seg over tid, at tilgjengelighet øker og at hva som er mulig er i stadig utvikling, gjør at helseprofesjonene må være særskilt varsomme. Ved å konstruere idealer som for noen, mange eller alle kun kan oppnås ved kosmetisk behandling skaper et i verste fall unødvendig marked av uhelse.

Der enkeltstudier eventuelt viser en kortvarig helsegevinst, må resultatene tolkes i lys av det følgende: Først er kosmetisk behandling med på å høyne idealene som skaper misnøye med utseende, for deretter å avhjelpe denne misnøyen.

Et sentralt element ved profesjonalitet er integritet og tillit, og for å opprettholde dette er avgrensning av profesjonell virksomhet viktig. Kosmetisk behandling av friske mennesker

avviker tydelig fra helseprofesjonenes uttalte og tradisjonelle mål. Det er grunn til å tro at kosmetisk behandling kan føre til skade på samfunnsplan ved å føre til endrede idealer og normalitetsbegrep. Kosmetiske prosedyrer hos friske kan dessuten føre til bivirkninger for den enkelte. Det foreligger ingen dokumentasjon for at denne skaden kan oppveies av positive effekter på sikt.

For helseprofesjonene generelt gjelder et prinsipp om dokumentasjon *før* man tilbyr en tjeneste. Vi ønsker å tilby kunnskapsbasert behandling basert på kloke valg (<https://www.legeforeningen.no/kloke-valg/>). Noen mennesker kan ha en medisinsk eller odontologisk indikasjon for kosmetisk behandling. De som har dette, skal fortsatt få den behandling de har behov for

For den friske befolkningen bør en positiv virkning uten bivirkninger og potensielle skader kunne dokumenteres og sannsynliggjøres. I et samfunnsmedisinsk perspektiv må den negative effekten av kosmetisk behandling på folkehelsen utredes.

Med dagens kunnskap mener vi at kosmetisk behandling uten medisinsk eller odontologisk indikasjon ikke bør utføres av profesjonsutøvere som allmennleger eller tannleger.

Juli 2021

Camilla Hansen Steinum

president Den norske tannlegeforening

Marte Kvittum Tangen

leder Norsk forening for allmennmedisin

Referanse: *Nuffield Council; Cosmetic procedures: ethical issues (2017)*